

ISSN (Online) 2560-4708

145 година од рођења Косте Милетића 1874-2019

ВАЗДУХОПЛОВНИ

Издаје: Удружење пензионисаних војних летача
и падобранаца Србије. ЗЕМУН, Штросмајерова број 1
www.udruzenjepvlps.org

БИЛТЕН

Број 88, април 2019. године

ШЕСТОАПРИЛСКИ МЕМОРИЈАЛИ

Полагање венаца пилотима 6. ловачког пука, Дунавски кеј, 6. април 2019. године, ветерани: Симеуновић Саво, Шпирић Ристо и Војводић Бошко

Поводом 78 годишњице Априлског рата одржане се при-
годне меморијалне свечаности. У Иригу у Српској читаоници
одржан је 5. априла традиционални скуп “Небеским херо-
јима у част” и положени су венци код спомен-плоче погинулим
пилотима Шестог ловачког пука Ваздухопловства Краљевине
Југославије. Венце су положили представници Општине
Ириг; делегација Команде РВиПВО Војске Србије, делегације
УПВЛПС, Удружења ваздухопловаца Војводине, Удружења
пилота “Тигрови” и Удружења пилота “Курјаци са Ушћа”.
Потом је у Српској читаоници одржана традиционална смотра
ваздухопловног књижевног стваралаштва на којој су представ-
љене нове књиге изашле из штампе у протеклих годину дана.

На споменик пилотима 6. пука на Дунавском кеју у Зе-
муну венце су 6. априла положили државни званичници, де-
легације РВ и ПВО, Клуба генерала и адмирала, СУБНОР-а,
ВС Србије, удружења за неговање ваздухопловних традиција,
пилота “Курјаци са Ушћа”, ветерана 63. падобранске бригаде
и потомака пилота који су настрадали у одбрани Београда.
Испред УПВЛПС венац је положио Ристо Шпирић.

Полагање венаца испред спомен-плоче пилотима Шестог
ловачког пука у Иригу 5. априла 2019. године

ГОДИШЊА КОНФЕРЕНЦИЈА УПВЛПС

Радно председништво годишње конференције УПВЛПС, говори
Митушев Трајче, представник Надзорног одбора

У Великој сали Команде РВ и ПВО у Земуну, у уторак 16.
априла, одржана је редовна годишња конференција Удружења
пензионисаних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС).

Присутствовали су: председник УВПС Драгањац Љубо-
мир, генерал-потпуковник у пензији; представници УТЦВ МО
потпуковник Ступар Миленко; председник Удружења вазду-
хопловаца Војводине Шушњар Станко; представник УВПС
Нови Београд, Петковић Бранко и Земун Дошеновић Славко;
потпредседник УЛПС Игњатовић Стеван и члан управног од-
бора Иванчајић Душан; председник Удружења пилота „М2+“
Мандић Бориша; представници Удружења пилота „Курјаци са
Ушћа“ на челу са Стакић Предрагом; представници Удружења
ратних добровољаца Србије 1912-1918, потомака и поштова-
лаца на челу са Косановић Лазаром; председник СУБНОР Но-
ви Београд Давидовић Драгољуб, и потпредседник СУБНОР
Земун Миланковић Бранко; представници Удружења за него-
вање ваздухопловних традиција на челу са Бошковић Душа-
ном; Глигоровић Васо из Савеза потомака ратника Србије
1912-1920; председник Ваздухопловног савеза Србије Булато-
вић Лабуд и бројно чланство.

Са годишње конференције УПВЛПС, у првом реду, сдесна генерал Љубомир
Драгањац председник УВПС и потпуковник Миленко Ступар

ОБЕЛЕЖЕН ДАН ВОЈСКЕ СРБИЈЕ

У оквиру обележавања 23. априла - Дана Војске Србије на аеродрому Батајница одржана је војна свечаност којој је присуствовао командант РВ и ПВО генерал-мајор Душко Жарковић са сарадницима. Честитајући празник припадницима РВ и ПВО он је подсетио да се ове године прославља 204. година од Другог српског устанка и постојања наше Војске.

- Поносни смо на резултате постигнуте у периоду између два празника, захваљујући пре свега пожртвовању, залагању и професионализму наших припадника. Успели смо да реализујемо постављене задатке и тиме допринесемо безбедности Републике Србије и подизању угледа војне професије и Војске Србије, рекао је генерал Жарковић. Према његовим речима, Војска Србије унапређује своје оперативне способности и увек је спремна да пружи максимум и успешно изврши све своје мисије и задатке као поуздан ослонац стабилности отаџбине.

-У периоду између два празника одговорним радом и професионалним односом постигли смо врло добре и одличне

резултате уз очување безбедности и заштиту живота и здравља људи. Извршена је модернизација и увођење у оперативну употребу авиона МиГ-29 и ЛАСТА, као и уговарање набавке вишенамених хеликоптера Х-145М, Ми-17, Ми-35 и савремених ракетних система ПВО, рекао је генерал Жарковић и додао да је РВиПВО је увек давао пун допринос изградњи оперативних способности Војске.

Генерал Жарковић је истакао и да су припадници РВиПВО извршавали све постављене задатке, уз подизање способности пре свега за контролу и заштиту суверенитета ваздушног простора, као и ваздухопловну подршку копнених снага.

Војним свечаностима, Дан Војске Србије је обележен у свим командама, јединицама и установама Војске Србије, уз присуство пензионисаних припадника, представника локалних самоуправа, верских заједница, образовних и јавних предузећа, као и церемоније полагања венаца и цвећа на спомен-обележја погинулим припадницима Војске.

Командант РВ и ПВО врши смотру свечаног строја на аеродрому Батајница поводом Дана Војске Србије

Свечана бина на аеродрому Батајница поводом Дана Војске Србије 23. априла 2019. године

ВАЗДУХОПЛОВНА ХРОНОЛОГИЈА

- **1. маја 1945. године**, у Краснодару је формиран 254. ваздухопловни ловачки пук, са три ескадриле авиона ЈАК-3.

- **4 маја 1999. године**, погинуо је пуковник авијације пилот Миленко Павловић, командант 204. ловачког авијацијског пука, на авиону МиГ-29 приликом извршавања борбеног задатка, изнад родног Ваљева.

- **12. маја 1912. године**, прва класа српских пилота је отпутовала на школовање у Француску.

- **17. маја 1888. године**, у Страгарима је рођен Миодраг Томић, један од првих наших пилота, прослављени ас из балканских и Првог светског рата, командант Првог југословенског ваздухопловног пука у Новом Саду, и једини пилот из прве класе који је доживео и Други светски рат. Умро је у САД 1962. године и сахрањен је на гробљу у Либертвилу.

- **17. маја 1915. године**, Штаб Ваздухопловне команде српске војске стигао је у Пожаревац. Аеродром је уређен на Вашаришту у близини пожаревацке железничке станице.

- **18. маја 1945. године**, од Прве и Друге ловачке ескадриле НОВЈ, на аеродрому Шкабрње је формиран Први ловачки авијацијски пук Југословенске армије.

- **19. маја 1960. године**, постигнута су 2 светска рекорда на домаћим млазним авионима: авионом ЗОЉА - пилот Иво Чрњарић је летео просечно 500,2 км/ч; авионом МАТИЦА - пилот Љубомир Зековица је летео просечно 750,7 км/ч.

- **21. маја 1912. године**, у Француском градићу Етамп близу Париза почело је школовање прве класе пилота из Србије - Михаило Петровић, Јован Југовић, Миодраг Томић, Живојин Станковић, Милош Илић и Војислав Новичић.

- **21. маја 1912. године**, наребом команданта Моравске дивизијске области за командира Голубије станице у Пироту постављен је пешадијски поручник Ђорђе Бошковић.

- **21. маја 1942. године**, на слободну територију код Приједора слетели су Фрањо Клуз и Руди Чајавец, тако је НОВЈ добила своју авијацију. Тај датум је до 1991. године обележаван као Дан РВ и ПВО.

- **21. маја 1950. године**, Маршал Тито је на аеродрому у Земуну свечано предао на коришћење 204. пуку авионе ИКАРУС С-49 А.

- **21. маја 1985. године**, отворен је аеродром у Бања Луци.

- **21. маја 1989. године**, на аеродрому Сурчин је отворена нова зграда Музеја југословенског ваздухопловства.

- **28. маја 1938. године**, започела је Прва међународна ваздухопловна изложба на београдском сајмишту, уз учешће 7 земаља и Југославије. Трајала је до 14. јуна.

- **29. маја 1927. године**, одржана је Оснивачка скупштина акционара друштва на којој су примљена правила и изабрани управни и надзорни одбор Друштва за ваздушни саобраћај "Аеропут".

ОДРЖАНА РЕДОВНА ГОДИШЊА КОНФЕРЕНЦИЈА

У Великој сали Команде РВ и ПВО у Земуну, у уторак 16. априла, одржана је редовна годишња конференција Удружења пензионисаних летача и падобранаца Србије (УПВЛПС).

Пре почетка седнице пригодан музички програм извеле су Љиљана Арсеновић из Земуна, професор клавира на клавиру и професор Мегуми Тешима Калман из Сенте на виолини.

Конференцију је након интонирања химне "Боже правде" отворио председник УПВЛПС. Минутот ћутања одата је по част свим ваздухопловцима који су погинули на летачким и ратним задацима и који су преминули у протеклим годинама.

Након усвајања дневног реда и Пословника о раду конференције, приступило се расправи о Извештају о раду Удружења у претходном периоду. У протеклој години удружење је деловало у складу са програмом и планом рада. Одржан је континуитет у раду и извршавању задатака. Садржаји рада били су: састанци, предавања, промоције књига, обележавање значајних датума и посете ваздухопловним спомен-обележјима. Рад у протеклој години заслужује позитивну оцену.

У расправи су учествовали:

1) Драгањац Љубомир, председник Удружења војних пензионера Србије (УВПС). Пожелео је члановима УПВЛПС успеха у раду.

2) Бошковић Душан, председник Удружења за неговање ваздухопловних традиција.

3) Шушњар Станко, председник Ваздухопловаца Војводине из Новог Сада.

4) Игњатовић Стеван потпредседник Удружења линијских пилота Србије (УЛПС). Рекао је да је поносан што је данас постао члан УПВЛПС и да ће се максимално ангажовати у раду.

5) Иванчајић Душан, члан Управног одбора УЛПС, поздравио је Конференцију и истако потребу заједничког рада на развијању и неговању ваздухопловних традиција.

У Извештају о реализацији планираних активности Удружења у периоду април 2018. – април 2019, реализовани су следећи тежишни задаци:

1. - Меморијали посвећени првом српском пилоту нареднику Михаилу Петровићу: обележили смо 134-ту годишњицу рођења посетом селу Влакча 16. јуна 2018. године; и 106. годишњицу његове погибје дана 19. и 20. марта 2019. године.

2. - Обележавање 20-те годишњице НАТО агресије.

3. - Шестоаприлски меморијали ваздухопловцима из Априлског рата 1941. године.

4. - Одржавање редовне Годишње конференције УПВЛПС.

5. - Обележавање значајних датума и догађаја из историје нашег ваздухопловства: 105 година од почетка обуке српских пилота у Етампу, Француска; 105 година од завршетка Балканских ратова и промоција књиге „Српско ваздухопловство у балканским ратовима“; 110 година голубије поште у Србији; 125 година од доношења Уредбе о увођењу ваздухопловства у Српску војску; 17. јануар дан Прве српске ескадриле на Солунском фронту 1918. године; 18. јун дана рода ВОЈ и јединица ВОЈИН; Дан рода авијације 2. август и ваздухопловна слава Свети Илија Громовник; Дан АРЈ ПВО - 30. септембар; Дан ослобођења Земуна и Београда од фашистичке окупације 1944. године, 20. и 22. октобра; Дан РВ и ПВО - 24. децембар; 76 година од формирања партизанске авијације; годишњице формирање Прве и Друге ескадриле НОВЈ; Дан победе над фашизмом 9. мај; Дан војних ветерана.

6. - Предавања поводом значајних датума и догађаја, одржавана су на састанцима средом. Издавање и промоције књига: Љутомир Рундић: „Досањано небо“ (Истините приче и анегдоте из летачког и војничког живота навигатора), Београд 2018. Коста Бојовић: „Животни пут једног ваздухопловца – сећања на време, људе и догађаје“, Београд 2018. Златомир Грујић „Српско ваздухопловство у балканским ратовима 1912-13“, Београд 2018. Драгослав Спасојевић: „Последњи заокрет“ - пилотске приче, Београд 2018. Звонко Јурејвић – монографија Ваздухопловна војна академија, Београд 2019. . Божидар Живанов Жика – електронска књига „Класе војних пилота од 1945-2018. године“.

Поред наведених (тежишних), реализовано је још 30 других задатака. Редовно је излазио Ваздухопловни билтен и ажурно водимо сајт удружења: www.udruzenjepvlps.org. Све задатке смо финансирани и трошкове покрили из сопствених средства прикупљених донацијама чланова Удружења.

На Изборној конференцији 17. априла 2018. године, прихватили смо и усвојили предложене одлуке на Сабору ваздухопловаца 19. марта 2018, године, које је покренула Ваздухопловна фондација „Пилот Михаило Петровић“, а усвојио и дорпунио Извршни одбор УПВЛПС и то:

1) Дан сећања на ваздухопловне жртве 20. март. Одлуку смо реализовали.

2) Дан ваздухопловаца Србије 28. мај.

3) Да се формира одбор за подизање споменика Михаилу Петровићу и Кости Милетићу.

4) Да се аеродром Батајница носи име „Пуковник Миленко Павловић“ у част и славу команданта 204. лап који јуначки погине у НАТО агресији 1999. године.

Поред наведених, усвојили смо и следеће закључке:

1) Да се изради календар и протокол ваздухопловних меморијала;

2) Да се изради албум ваздухопловних спомен-обележја;

3) Да се формира Савет за ваздухопловне традиције;

4) Да се установи иницијативни одбор за формирање удружења „Ветерани РВ и ПВО“.

5) Да се установи манифестација “Априлска смотра ваздухопловног књижевног стваралаштва” у Иригу у Српској читаоници. Манифестација живи и ове године је одлично проведена уз промоцију пет нових ваздухопловних књига.

За нове чланове Извршног одбора изабрани су Богдановић Златомир и Новаковић Марко.

Указано је на тежишта рада у наредном периоду: • Интензивирање активности на одређивању ваздухопловних меморијала, одржавању постојећих и подизању нових ваздухопловних спомен-обележја. • Даљи рад на промоцији УПВЛПС преко сајта и писаних медија. • Издавање ваздухопловних билтена. • Анализа статусних питања и достављање ставова, питања и предлога надлежним државним органима. • Развијање и унапређење сарадње са сродним удружењима и подршка пројектима којима се афирмише даља изградња ваздухопловства, неговање ваздухопловних традиција и јачање интегративних процеса ваздухопловних војних ветерана у Србији. • Обележавање значајних датума и догађаја из историје ваздухопловства и неговање ваздухопловних традиција. • Унапређивање метода и садржаја рада и деловања.

Златомир Грујић

ХОЛАНДСКИ БОРБЕНИ АВИОН Ф-16 ПОГОДИО САМ СЕБЕ ТОКОМ ВЕЖБЕ

Холандски борбени авион Ф-16 некако је упуцао сам себе аутоматским оружјем током војне вежбе, пренели су холандски медији, позивајући се на изворе из истраге.

Војска још увек није сигурна на који је начин тачно дошло до ицидента. Борбени Ф-16 је претрпео "озбиљну" штету након што је погођен пројектилом са истога. Инцидент се догодио у јануру и од тада се проводи истрага. У вежби су учествовала два борбена авиона Ф-16 америчке производње који су гађали мете на земљи, кад аје један авион оштећен. Авион је безбедно слетео и нико није повређен. *Извор: Б-92, 7. април 2019. године.*

ПАД ЈАПАНСКОГ Ф-35

Јапанска војска је пронашла остатке борбеног авиона Ф-35А који је нестао са радара са једним пилотом током тренинг мисије преко Тихог океана.

Портпарол јапанских ваздухопловних снага је потврдио да су пронађени остаци авиона Ф-35А, са којим је изгубљен радарски контакт са земаљском контролом у ваздухопловној бази Мисава током рутинске мисије обуке у близини обале Аомори префектуре.

"Открили смо олупину и утврдили да је од Ф-35", рекао је он за Ројтерс.

То је други пад Ф-35 у историји овог авиона, а први изван САД-а. Авион који је пао је био нешто старији од годину дана, а прошле године је испоручен Јапану. Летео је са још три авиона, око 135 км од обале када је нестао. *Извор: восток.рс, 10.4.2019. године.*

ОГРОМАН АВИОН НОСАЧ РАКЕТА

Са двоструким трупом и крилима величине фудбалског терена, огромни „Стратоланч“ авион је дизајниран да лакше и јефтиније лансира ракету у космос, него традиционалне лансирне рампе.

Изграђен од стране компаније "Скејлд композитс" из Калифорније, огромни авион је дизајниран да превози ракете и разне типове летелица у орбиту. У петак је успешно завршио свој први пробни лет, током којег је летео два и по сата изнад калифорнијске пустиње Мохаве без проблема.

Авион може да понесе до три "Пегасус" ракете пре него што их испусти према космосу са 10.670 метара изнад земље, наводи се у саопштењу компаније. Да би извршио овај задатак, авион је опремљен са шест мотора, дуплим трупом и крилима дужим од америчког фудбалског терена, што га чини највећим авионом икада направљеним у односу на распон крила.

Авион је намењен за олакшавање и јефтиније лансирање летелица у космос јер може полетети и са "десетина америчких писти", као и уштедети гориво летећи изнад олуја и других лоших временских услова. *Извор: восток.рс, 14.4. 2019.*

ИСПИТИВАЊА ХЕЛИКОПТЕРА СИКОРСКИ С-97 РАИДЕР

Испитивања у лету лаког јуришног хеликоптера Сикорски С-97 усмерена су превентивно на могућност постизања максималне брзине. Током иптитивања постигнута је максимална брзина од 426 км/ч у конфигурацији без наоружања и 407 км/ч са наоружањем. Тим који врши испитивања тежиште је усмерио на смањење вибрација у лету (хеликоптер има коаксијалне роторе), а уграђени су специјални уређаји са контролу вибрација и усаглашавање снаге мотора у циљу контроле вибрација. Испитивања имају за циљ повећање оперативних борбених могућности хеликоптера и стварање услова да се може пушити горивом у лету. *Извор: www.defencehelicopter.com, новембра 2018. године.*

ПЕТ БРИТАНСКИХ БОРБЕНИХ ХЕЛИКОПТЕРА У ЕСТОНИЈИ

Велика Британија је послала пет ударних хеликоптера Естонији као "фактор одвраћања" на "веома могућу претњу" из Русије, објавио је британски телевизијски канал "Скај њуз".

Хеликоптери су послани у Естонију у склопу операције НАТО-а која је успостављена како би се спречила потенцијална "агресија Кремља".

Подршку хеликоптерима ће давати хеликоптер "Вајлдкет" који ће заједно са "Апачима" постати део НАТО-вог програма за проширење војног присуства у источној Европи.

Како је изјавио министар одбране Велике Британије Гавин Вилијамсон, распоређивање ударних хеликоптера у Естонији је "изузетно важно".

"Ово је веома реална претња коју видимо из Русије. Један од разлога што смо распоредили пет ударних хеликоптера 'Апач' је да се стално прилагођавамо променљивој ситуацији", рекао је Вилијамсон.

Раније је британски таблоид "Дејли стар" објавио да су два резервна батаљона британских специјалних снага (САС), распоређена пре шест месеци у Естонији, како би пратили "руске активности" у пограничним подручјима.

На самиту НАТО-а у Варшави 2016. године, савез је одлучио да на захтев ових земаља распореди мултинационалне ротационе батаљоне у Летонији, Литванији, Естонији и Пољској.

Москва је са своје стране саопштила да Русија неће напасти ниједну од земаља савеза или било коју другу земљу. Министар одбране Сергеј Шойгу је истакао да је усред хистерије Пољске и балтичких земаља број НАТО трупа на руској граници повећан за седам пута. *Извор: восток.рс, 16.4.2019.*

ISSN (Online) 2560-4708

Ваздухопловни билтен излази месечно у електронској форми. Намењен је члановима УПВЛПС, ваздухопловним ветеранима и љубитељима ваздухопловства. Уређење и припрема: Златомир Грујић и Милан Ракић.
E-pošta: zlgurjic@gmail.com www.udruzenjepvlps.org